

การบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานและสหกิจศึกษา (Work Integrated Learning : WIL)

.....

ความหมายของ WIL

1. ต้องมีการผสมกลมกลืน มีจุดร่วม และหลอมรวมกัน ระหว่างความรู้ทางทฤษฎีที่ได้จากการเรียนในห้องเรียน กับประสบการณ์ทำงานหรือฝึกปฏิบัติทางวิชาชีพนอกห้องเรียน
2. ต้องเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตร
3. ต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมของการทำงานจริง
4. งานที่ฝึกปฏิบัติต้องเป็นงานที่มีคุณภาพหรือสามารถพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาได้

รูปแบบของ WIL แบ่งเป็น 9 แบบ ดังต่อไปนี้

1. **Pre-Course Experience** เช่น กำหนดประสบการณ์ทำงานในฟาร์มก่อนเข้าศึกษา เกษตรศาสตร์
 - ผู้เรียนต้องเข้าไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมทางวิชาชีพก่อนเริ่มการศึกษา
 - กำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้องในวิชาชีพให้ผู้เรียนสังเกตการณ์และเก็บข้อมูล เช่น สภาพแวดล้อมในการทำงาน
 - นำประเด็นที่ได้จากการสังเกตมาสะท้อนความคิด (Reflection) แลกเปลี่ยนกับผู้เรียนด้วยกันเองและกับผู้สอน
 - ผู้เรียนสรุปข้อค้นพบ เช่น ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับวิชาชีพ (Concept) บทบาทของบุคคลในวิชาชีพ โดยนำเสนอในรูปแบบรายงานหรือ Mind Mapping
2. **Sandwich Course** เช่น หลักสูตรวิศวกรรมศาสตร์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
 - เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้ภาคทฤษฎีจากชั้นเรียนกับประสบการณ์การทำงานในสถานประกอบการ
 - มีผู้สอนในสถานศึกษาและพี่เลี้ยงในสถานประกอบการดูแลผู้เรียนอย่างใกล้ชิด
 - ตำแหน่งงานที่ผู้เรียนได้รับจะต้องสูงขึ้นตามชั้นปีการศึกษา
 - ผู้เรียนต้องได้รับค่าตอบแทนในระหว่างการทำงาน
 - สถานศึกษาประเมินผลการศึกษาและสถานประกอบการประเมินผลการทำงาน
3. **Cooperative Education** เช่น หลักสูตรต่างๆ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และมหาวิทยาลัยอื่นๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
 - จัดให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้ภาคทฤษฎีจากชั้นเรียนกับประสบการณ์การทำงานในสถานประกอบการ ในลักษณะงานประจำหรือโครงการ เป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา หรือ 16 สัปดาห์ขึ้นไป
 - มีการเตรียมความพร้อมและจัดหางานให้แก่ผู้เรียน

- สร้างความรู้ความเข้าใจแก่สถานประกอบการที่ให้ความร่วมมือ
- มีผู้สอนในสถานศึกษาและพี่เลี้ยงในสถานประกอบการที่ผ่านการเตรียมความพร้อมในการนิเทศดูแล และติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนในการทำงาน
- ผู้เรียนต้องได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการในระหว่างการทำงาน
- นำเสนอและสะท้อนผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา
- แบ่งสัดส่วนการประเมินผลระหว่างผู้สอนในสถานศึกษาและพี่เลี้ยงในสถานประกอบการ

4. Cognitive Apprenticeship or Job Shadowing เช่น กรณีนักกฎหมาย ทนายความ นักปกครอง

- กำหนดผู้ถูกติดตาม (Host) และผู้ติดตาม (Visitor/Guest)
- เตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนการเรียนรู้หรือติดตามพฤติกรรมการทำงาน เช่น แผนการติดตาม
- ผู้เรียนหรือผู้ติดตามสามารถเรียนรู้หรือติดตามพฤติกรรมการทำงานของผู้ถูกติดตามได้โดยการสังเกต การพูดคุย และการทำงานร่วมกับผู้ถูกติดตาม
- ประเมินผลด้วยการสะท้อนความคิดทั้งผู้เรียนหรือผู้ติดตามด้วยตนเองและร่วมกับผู้ถูกติดตามในรูปของการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์

5. Joint Industry University Course เช่น หลักสูตรวิศวกรรมศาสตร์ บริหารธุรกิจ และอื่นๆ

- เน้นการเรียนรู้เพื่อแก้ไขโจทย์จริงจากภาคอุตสาหกรรมโดยนำเอาความรู้ที่เรียนในห้องเรียนมาประยุกต์ใช้ (Problem-Based Learning)
- ทำโครงการวิจัยซึ่งเป็นปัญหาจริงจากภาคอุตสาหกรรม (Project-based Learning)
- มีอาจารย์ประจำสถานประกอบการ (Site Director) ดูแลผู้เรียนอย่างใกล้ชิด
- รายงานทางวิชาการที่เกิดจากผลงานของผู้เรียนจะถูกจัดเก็บไว้ในสถานประกอบการ
- ผู้เรียนต้องมานำเสนอผลงานที่มหาวิทยาลัยเมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติงาน

6. New Traineeship or Apprenticeship เช่น สัตวแพทยศาสตร์ เกษตรศาสตร์

- เตรียมผู้เรียนให้มีทักษะวิชาชีพที่พร้อมในการทำงานได้ทันที (Work Ready)
- มีการเตรียมความพร้อมผู้เรียนให้สามารถเข้าสู่งานที่ตนสนใจ เช่น การเลือกงานและอาชีพ การเขียนจดหมายสมัครงานและประวัติส่วนตัวต่างๆ เทคนิคการสัมภาษณ์งาน และภาษาอังกฤษ
- เรียนเนื้อหาหรือรายวิชาที่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการที่รับเข้าฝึกหรือทำงาน
- มีการผสมผสานกันระหว่างการเรียนรู้และการทำงาน (On-the-job Learning) ที่สามารถเชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎี ควบคู่กับการปฏิบัติ ทั้งการฝึกงาน การวิจัย หรือโครงการงาน

7. Placement or Practicum เช่น แพทย์ พยาบาล ครู

- ผู้เรียนต้องได้รับการฝึกตรงตามสาขาวิชาที่ศึกษา
- ผู้เรียนต้องเรียนควบคู่กับการทำงานในสถานประกอบการเป็นระยะเวลาสั้นเพียงพอในการเรียนรู้ประสบการณ์เพื่อให้มีทักษะและสมรรถนะตามวิชาชีพ

- ผู้เรียนต้องได้รับความรู้ทางทฤษฎีก่อนการฝึกปฏิบัติที่ดำเนินการควบคู่กับการเรียนในชั้นปีที่สูงขึ้น
- เตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนการฝึกทั้งความสามารถในการเข้าสู่งานและในการทำงาน
- ผู้สอนหรือครูฝึกดูแลและติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน
- ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Self-reflection) ระหว่างการฝึกทั้งกับผู้เรียนด้วยตนเองและกับผู้สอน
- ประเมินผลผู้เรียนระหว่างการฝึกและเมื่อสิ้นสุดการฝึกงาน

8. Fieldwork เช่น สังคมสงเคราะห์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์

- ให้ผู้เรียนไปสังเกตการณ์และมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นระยะเวลาสั้นๆ ต่อเนื่องตลอดหลักสูตร
- เพิ่มเนื้อหาการปฏิบัติงานภาคสนามที่สอดคล้องกับสาขาวิชาชีพตามชั้นปีการศึกษาของผู้เรียนที่เข้ารับการฝึก
- เตรียมความพร้อมผู้เรียนด้านความปลอดภัยและการป้องกันโรคติดต่อก่อนไปปฏิบัติงาน
- เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้จากชั้นเรียนกับการปฏิบัติงานภายใต้สภาพแวดล้อมจริง
- นำวิธีการบูรณาการเรียนกับการทำงานในรูปแบบอื่นมาสอดแทรกในหลักสูตร เช่น การฝึกงาน การเรียนแบบ (Project-Based Learning)
- ประเมินผลผู้เรียนระหว่างการฝึกและสิ้นสุดการฝึกงานภาคสนาม

9. Post-course Internship เช่น แพทย์ หนายความ

- ต้องเป็นการฝึกปฏิบัติหลังจากการเรียนภาคทฤษฎีครบตามหลักสูตรแล้วหรือผ่านการเรียนมาแล้วในระดับหนึ่ง
- เตรียมความพร้อมผู้เรียนทั้งความสามารถในการเข้าสู่งานและความสามารถในการทำงาน
- ฝึกปฏิบัติควบคู่กับการเรียนในสถานศึกษา
- ฝึกปฏิบัติงานประจำหรือโครงการที่ตรงตามสาขาวิชาชีพ
- ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Reflection) ทั้งระหว่างการฝึกและเมื่อสิ้นสุดการฝึกกับผู้เรียนด้วยตนเองและกับผู้สอน
- ประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการฝึกทั้งการส่งรายงานและการนำเสนอผลงาน

หลักการเรียนรู้ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับ WIL มีดังนี้

Experiential Learning

- เป็นการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง เพื่อการปรับตัวเข้ากับสังคม ผู้เรียนต้องใช้ความคิด ความรู้สึก การลงมือทำด้วยวิธีการต่างๆ มากกว่าการใช้ความรู้เพียงอย่างเดียวจึงต้องเกี่ยวข้องกับทั้งคนและสิ่งแวดล้อม
- ผลที่ได้รับจากการเรียนรู้คือประสบการณ์หรือความรู้ใหม่

Authentic Learning

- เป็นการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับความเป็นจริงหรือชีวิตประจำวัน
- เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เผชิญสภาพจริง ปัญหาจริง โลกแห่งความเป็นจริง
- การเรียนต้องมีความหมายกับผู้เรียน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ และเกิดความใฝ่รู้
- ผู้เรียนต้องได้แก้ไขปัญหา (Academic Challenges) ต้องอาศัยบุคคลอื่น ได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและได้รับผลย้อนกลับจากการกระทำนั้น

Project-based Learning

- ต้องใช้การเรียนการสอนแบบ “โครงการ” เป็นหัวใจสำคัญของหลักสูตร
- โจทย์ที่นักศึกษาได้รับต้องนำไปสู่หลักการและแก่นความคิดรวบยอด (Central Concepts) ของเรื่องที่ต้องการศึกษา
- ต้องเน้นการสืบเสาะแสวงหาและการสร้างความรู้ด้วยตัวของนักศึกษา (Constructive Investigation)
- นักศึกษาต้องรู้จักการวางแผนและการจัดการงานให้สำเร็จด้วยตนเอง (Student-driven)
- ต้องเป็นโครงการที่เกิดขึ้นจริง (Real World) และอยู่ในความสนใจ

Work-based Learning

- สถานศึกษาต้องจัดหาสถานประกอบการ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการผลิตบัณฑิตของสถาบันนั้นๆ
- ต้องมีความสอดคล้องกันระหว่างงานที่ทำหรือประสบการณ์ที่ได้รับจากสถานที่ทำงานกับสิ่งที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

Competency-based Learning

โดยพิจารณาจากสมรรถนะ 3 ประเภท ดังนี้

- สมรรถนะหลัก (Core Competency) คือ สมรรถนะที่เป็นแก่นหรือแกนหลักขององค์การนั้นๆ
- สมรรถนะตามหน้าที่ (Function Competency) คือ กำหนดตามบทบาทหน้าที่ภารกิจของแต่ละตำแหน่งแต่ละบุคคล
- สมรรถนะตามความเชี่ยวชาญ (Professional Competency) เป็นสมรรถนะเฉพาะของบุคคล

การจัดการเรียนการสอนแบบ WIL จัดโดยใช้หลักสูตร WIL หรือจัดตามหลักสูตรปกติ ซึ่งปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ยังไม่มีเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร WIL มีแต่เฉพาะหลักสูตรปกติเท่านั้น

.....